

Sygn. akt II Ca 498/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Wojtkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SSO Zbigniew Ciechanowicz SSR del. Grażyna Sienicka
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrząszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 stycznia 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **J. P. Rzecznika Konsumentów Powiatu (...) działającego na rzecz A. L.**

przeciwko **E. L.**

o ustalenie

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Goleniowie

z dnia 25 lutego 2013 r., sygn. akt I C 696/12

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 498/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 25 lutego 2013 roku, Sąd Rejonowy w Goleniowie oddalił powództwo J. P. Rzecznika Praw Konsumentów w T. występującego w imieniu i na rzecz A. L. przeciwko E. L. o ustalenie odstąpienia od umowy sprzedaży z dnia 14 kwietnia 2010 r.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i i rozważaniach prawnych.

Dnia 14 kwietnia 2010 r. A. L. będąc w sanatorium w K. zawarł z E. L. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Camel G. umowę zakupu kołdry i poduszki Camel oraz zestawu satynowego za łączną kwotę 2 400 zł wpłacając przy zawarciu umowy zadek w wysokości 300 zł. Pościel nie została wydana. Jednocześnie A. L. w celu sfinansowania powyższego zakupu zawarł umowę z (...) Bankiem S.A. we W.. Wobec nie wywiązywania się powoda z obowiązku

uiszczania rat z tytułu zawartej umowy- Bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który został zaopatrzony przez sąd w klauzulę wykonalności.

Pismami z dnia 4 maja 2010 r. A. L. złożył pozwanemu oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży, a bankowi oświadczenie o odstąpieniu od umowy kredytu.

W odpowiedzi na pismo powoda bank wskazał, że oświadczenie zostało złożone po terminie w związku z czym bank nie wyraził zgody na odstąpienie, od łączącej strony umowy kredytowej.

Pozwem wniesionym w sprawie I Nc 1283/10 powód żądał zapłaty 300 zł tytułem zwrotu zaliczki oraz ustalenia faktu skutecznego wypowiedzenia umowy. Nakazem zapłaty z dnia 16 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy w Goleniowie zasądził od E. L. na rzecz A. L. kwotę 300 zł. Postanowieniem z dnia 14 marca 2011 roku Sąd Rejonowy w Goleniowie nadał na ww. nakazowi klauzulę wykonalności.

Przechodząc do rozważań w zakresie żądania ustalenia skutecznego odstąpienia od umowy zakupu kołder zawartej w dniu 14 kwietnia 2010 r. Sąd I instancji wskazał na dyspozycje art. 189 k.p.c., którego materialnoprawną przesłanką jest istnienie po stronie powoda interesu prawnego w wytoczeniu powództwa. W ocenie Sądu I instancji przez „interes prawny” w znaczeniu art. 189 k.p.c. należy rozumieć potrzebę uzyskania korzyści w sferze sytuacji prawnej. Przy czym owa „korzyść” w jakiej osiągnięciu zainteresowana jest osoba występująca z roszczeniem w trybie art. 189 k.p.c. polega na stworzeniu stanu pewności co do aktualnej sytuacji prawnej tego podmiotu. Nadto, istnienie interesu prawnego na co zwrócił uwagę Sąd Rejonowy zależy od tego od czy w drodze innego powództwa strona może uzyskać pełną ochronę (tak wyrok SN z 27 stycznia 2004 r., II CK 387/02, niepubl.). W konsekwencji powyższego, Sąd Rejonowy zwrócił uwagę powoda, że możliwość wytoczenia przez niego powództwa o zasądzenie wyklucza istnienie po jego stronie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie naruszonego prawa lub stosunku prawnego.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie strona powodowa nie wykazała jednak by zachodziła obiektywna potrzeba ochrony prawnej uzasadniająca wytoczenie powództwa w trybie art. 189 k.p.c. Uzasadniając istnienie interesu prawnego w żądaniu ustalenia, powód podnosił, iż jego sytuacja prawna jest niepewna bowiem wierzyciel Bank wszczyła przeciwko niemu postępowania egzekucyjne na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w nadaną przez Sąd klauzulę wykonalności.

W ocenie Sądu Rejonowego takie uzasadnienie interesu prawnego nie pozostaje w bezpośrednim związku ze sformułowaniem żądania o ustalenie, iż A. L. skutecznie odstąpił od umowy zakupu bowiem istnieje druga umowa o kredyt na podstawie której wystawiony został bankowy tytuł egzekucyjny, który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

Sąd Rejonowy zwrócił jednocześnie uwagę powoda, że eliminowaniu z obrotu tytułów wykonawczych, na podstawie których prowadzona jest egzekucja służą inne środki prawne jak chociażby powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

Z powyższym orzeczeniem nie zgodził się powód, który w wywiedzionej apelacji zaskarżył go w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez ustalenie, iż A. L. skutecznie odstąpił od umowy sprzedaży z E. L. oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania.

Tak wnosząc, zarzucił wyrokowi sądu I instancji niewłaściwą ocenę przedstawionego materiału dowodowego oraz interpretację przepisów prawa.

W uzasadnieniu apelacji powód rozwinął zarzuty apelacji. W ocenie powoda żądanie ustalenia odstąpienia przez powoda od umowy sprzedaży, było zasadne z uwagi na praktykę banków, które nie uznają związku pomiędzy odstąpieniem od umowy sprzedaży a odstąpieniem od umowy kredytu. Jak wskazał powództwo miało charakter prewencyjny, orzeczenie miało bowiem rozstrzygnąć czy prawo powoda istnieje.

Nadto, w ocenie skarżącego niezasadne jest dochodzenie przez bank zwrotu ceny zakupu w sytuacji, kiedy to pozwany otrzymał z banku określoną kwotą kredytu i to on w momencie odstąpienia od umowy powinien zwrócić ją bankowi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom skarżącego, w oparciu o całokształt zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego, za trafną Sąd Okręgowy uznaje ocenę Sądu I instancji, iż powód nie wykazał istnienia interesu prawnego w wytoczeniu powództwa.

Stosownie do art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Nie istnieje legalna definicja interesu prawnego, niemniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że o prawnym charakterze interesu, czyli o potrzebie wszczęcia oznaczonego postępowania i uzyskania oznaczonej treści orzeczenia decyduje, istniejąca obiektywnie potrzeba ochrony sfery prawnej powoda. Sąd Najwyższy podkreślał także, że uzależnienie powództwa o ustalenie od interesu prawnego trzeba oceniać elastycznie, z uwzględnieniem konkretnych okoliczności danej sprawy i celowościowej jego wykładni, i wreszcie tego, czy w drodze innego powództwa strona może uzyskać ochronę swoich praw. O interesie prawnym w rozumieniu art. 189 k.p.c. można mówić zatem tylko wówczas wtedy, gdy między stronami istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa, przy czym konieczne jest, aby zagrożenie to istniało nie tylko w wyobrażeniu i odczuciu powoda, lecz także obiektywnie.

W procesie o ustalenie powód winien udowodnić, że ma interes prawny w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie, stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów, a sam skutek jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę jego praw przez definitywne zakończenie istniejącego **między tymi stronami sporu** lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu w przyszłości takiego sporu, tj. obiektywnie odpadnie podstawa jego powstania (Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09).

Oczekiwane zatem przez powoda rozstrzygnięcie winno wywołać takie skutki między stronami, w następstwie których sytuacja prawna stron, w tym również powoda, zostanie ustalona w sposób jednoznaczny. Mając to na uwadze stwierdzić należy, iż wybrany przez Rzecznika Konsumentów sposób dochodzenia praw A. L. w oparciu o art. 189 k.p.c. takiego efektu nie przyniesie. Powód nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia, iż A. L. skutecznie odstąpił od umowy sprzedaży zawartej z E. L. dnia 14 kwietnia 2010 roku, gdyż wygrał już sprawę o zapłatę z tej umowy. Pozwany ma zapłacić A. L. kwotę 300 złotych tytułem zwrotu zadatku. Pozwany nie wniósł sprzeciwu, co oznacza, że przyznał, iż powodowi należy się zwrot zadatku, a więc świadczenia związanego ze skutecznym odstąpieniem od umowy sprzedaży, w wyniku niewykonania przez pozwanego umowy (art. 394 § 1 k.p.c.). Nie jest zatem sporne między stronami, skuteczność odstąpienia przez A. L. od umowy sprzedaży. Nie ma na tym tle żadnej niepewności prawnej pomiędzy A. L. a pozwanym E. L.. Zresztą powód na tą niepewność się nie powołuje. Powód chce jedynie pozytywnego ustalenia po to, aby wyrok okazać Bankowi, który udzielił kredytu. Już taka argumentacja wskazuje na brak interesu prawnego powoda w tym procesie. Orzeczenie ustalające, wydane w oparciu o treść przepisu art. 189 k.p.c., wiąże jedynie strony postępowania i nie wywiera skutku w stosunku do innych osób, która nie brały udziału w procesie. Tak więc Bank, z którym powód zawarł umowę na sfinansowanie zakupu zestawu pościelowego Camel, nie byłby tym orzeczeniem związany, a już na pewno orzeczenie nie przekadałoby się na sferę obowiązków powodowa względem Banku. Niepewność zatem stanu prawnego istnieje w relacji pomiędzy A. L. a Bankiem. Tej niepewności nie da się usunąć orzeczeniem dotyczącym umowy zawartej z E. L.. Pamiętać należy, że A. L. zawarł dwie umowy Pierwsza dotyczyła sprzedaży zestawu pościelowego Camel i została zawarta przez powoda z E. L. w zakresie prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa. Przedmiotem drugiej, tym razem zawartej z (...) Bank spółka akcyjna we W., było udzielenie kredytu na sfinansowanie zakupu pościeli. Ustalenie czy A. L. również skutecznie odstąpił od umowy

kredytu, byłoby możliwe ale przy innej konfiguracji stron postępowania. Pozwanym w sprawie dla skuteczności takiego ustalenia powinien Bank (następca prawny strony umowy kredytu).

Już na marginesie Sąd Okręgowy zauważa, że Sąd Rejonowy ustala, iż bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez (...) Agricole Bank (...) została nadana przez Sąd klauzula wykonalności. Ta okoliczność nie wynika z akt sprawy. Ustalenie to nie ma wpływu na rozstrzygnięcie w sprawie, jednak wskazuje jak powinien powód ukształtować powództwo przeciwko Bankowi. Powództwo o ustalenie możliwe jest tylko wówczas, gdy nie doszło do nadania klauzuli wykonalności. Po nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu ustalenie może być jedynie przesłanką powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

Z uwagi na powyższe wobec merytorycznej poprawności zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.